

O LETOŠNJI POLJEDELSKI PROIZVODNJI V JUGOSLAVIJI

Kljub odličnim rezultatom še neizkoriščene možnosti

Očitna razlika med uspehi na zasebnih in družbenih gospodarstvih - Kdo je bistveno prispeval k uspehu: ugodno vreme ali ustrezni agrotehnični ukrepi?

Jugoslovansko poljedelstvo je z letošnjo letino doseglo enega svojih največjih uspehov. Letos je tako imenovana »zelena bilanca« pokazala, da je vsak posejani hektar zemljišča povprečno dal 25,2 metrskega centa pšenice, 32,2 koruznega zrna, 367 sladkorne pese, 95 krompirja itd. V silose, najrazličnejše širvine, kaše, sladkorne tovarne in podobno, se je zllilo 4,6 milijona ton pšenice, 8,5 milijona ton koruze, 390.000 vagonov sladkorne pese, 315.000 vagonov krompirja.

Prvič letos so sladkorne tovarne delale s polno zmogljivostjo. Kaj pomeni povprečni pridelek 25 metrskega stotov pšenice, oziroma 32 stotov koruze na hektar? V doslej najbolj rodovitnem letu (1965) so na vsakem posejanem hektaru požel 20,5 metrskega stota pšenice in obrabi (1. 1964) 28,6 stota koruze. Proizvajalci sladkorne pese pa so letos dosegli pridelek, katerega povprečje je za vse posejane površine približno enak tistemu, ki so ga pred dvema ali tremi leti dosegla samo najboljša družbena gospodarstva. Letos je hektar povprečno dal okrog pet, šest in tudi sedem vagonov pese, in to na večjih površinah. Povprečje vseh družbenih gospodarstev pa znaša okrog 428 metrskega stotov, zasebnih proizvajalcev pa 303.

Podobne razlike obstajajo tudi v pogledu pridelka pšenice in koruze. Individualna gospodarstva so povprečno pridelala 22 metrskega stotov pšenice, 29,9 koruze, družbena pa 38,1 in 57,8. Če se izločijo kooperanti, je povprečje zasebnih gospodarstev nižje, kot je tudi povprečje družbenih gospodarstev znatno nižje, če se izločijo kombinati, katerih sleherni hektar je dal 50 metrskega stotov pšenice in 70 koruze («Belje», «Sremska Mitrovica», «Osijek», «Beograd», «Jakovov», «Pelagonija» in drugi).

Letošnje leto je za jugoslovansko poljedelstvo, potemtakem, očitno bilo »srečno leto«. Na osnovi pogojev, kakršne mu je bila za gotovila gospodarska reforma, zagotovila mu izboljšanje njegovega gospodarskega položaja, je leto doseglo proizvodnjo, s katero so jugoslovanski poljedelci proizvajalci lahko resnično zadovoljni. Resda so pri tem imele sivo vlogo tudi izredno ugodne vremenske razmere. Zdi pa se, da se jim vendarle pripisuje prevelik pomen. Takšne razmere so bile tudi v preteklih letih, a vendar ni bilo podobnih rezultatov. Nedvomno je, da je treba pri tem upoštevati tudi to, koliko je n.p.r. v 1. 1965. 1966 bilo uporabljenih samo umetnih gnojil, točnejše, kaj vse je obdelanim površinam bilo dana, da so se lahko potem zagotovile takšen pridelek. Skupno je bilo porabljenih okrog 2 milijona stotov umetnih gnojil, se pravi 70 odstotkov več kot v 1. 1960-1961. In veliko več površin je bilo posejanih z visokorodnimi ter hibridni semenom. Neizpodbitno je, da so letos agrotehniko in izdatni materialni pomoči v izredni meri podprle omenjene ugodne vremenske razmere, vendar je prav tako neizpodbitno tudi, da je obdelanim površinam bilo dana mnogo več kot v prejšnjih letih.

V takem primernem zavezi med agrotehniko ter ugodnimi vremenskimi razmerami je poljedelstvo, v celoti gledano, dalo največ, kar je moglo dati. Ali pa to pomeni obenem tudi njegov skrajni, oziroma najoptimističnejši dosežek? Bržkone ni nobeno drugo leto bilo tako primerno za podobna razmišljanja. Če so v glavnem doslej pretekla nerodovna leta onemogočila natančnejše ocenjevanje realnih možnosti poljedelstva, po tem bo letošnje prav gotovo razbilo vse iluzije, da bi leto, namreč poljedelstvo — takšno, kakršno je, s svojo strukturo, ki v njej prevladuje majhna posest zunaj slehernega vpliva družbeno-organizirane, moderne proizvodnje — moglo zagotoviti kak daljši korak naprej.

Pričakovalo se je, da bo gospodarska reforma dala močnejše spodbude družbenemu gospodarstvu glede razširitve meja njihovih zemljiških površin. Bilo pa je nasprotno. Letos bo, kot je to razvidno iz ustrezne polletne bilance, odkupljenih komaj 3000 hektarov zasebne zemlje. Do konca maja je bilo odkupljenih vsega 2192 hektarov. Kakšen padec predstavlja to, kažejo podatki iz preteklih štirih let: leta 1962 so družbene površine bile povečane za

JUTRI POPOLDNE V KULTURNEM DOMU

Gostovanje folklorne skupine «France Marolt» iz Ljubljane

Ko smo včeraj najavili gostovanje ljubljanske folklorne skupine, smo rekli, da bo nastopila s slovenskimi narodnimi plesi ter z narodnimi plesi drugih jugoslovanskih narodov. Včeraj smo prikazali gorenske in koroške ples, danes pa predstavljamo nekatere narodne ples iz Prekmurja in belokranjske ples.

PREKMURSKI PLESI
Prekmurje je na splošno svoj poseben značaj bolj ohranilo v pesmih kot v plesih. V teh skoraj prekladajočih oni, ki so znani tudi po drugih slovenskih pokrajinah, pa jih tam drugače imenujejo in tudi na svoj način plešejo. Pod imenom PANONSKA SUITA sta F. Marolt in M. Šušterjavec združila in stilizirala tri prekmurske ples:

PO ZELENOJ TRATI je ples, ki je znan tudi v drugih slovenskih pokrajinah pod drugimi imeni. Po plesnih figurah in izrazu spada med ples ljubljanskega snubljenja. Značilno zanj je segavo prikazovanje izmikavanja poljubno.

SAMARJANKA je stajersko-prekmursko ime in varianta tudi drugod znanega Mrzulina. MARKO SKACE je prekmurska oblika plesa z blazino, prvotno mena svaštveni ples.

TKALEČKA IN SOSTARSKA spadata med tako imenovane meštarske ali čehovske ples, ki v plesni obliki prikazujejo značilne delovne gibe posameznih obrti: pri prvem pretikanje roba pod kolenom opazarka pretikanje tkalskega čolnčarja, pri drugem pa je prikazano predvsem šivanje z dreto.

BELOKRANJSKI PLESI
Znan pojav v etnologiji je, da se na obrobni ozemljih neke kulture ohranijo sorazmerno dolgo stariška izročila, ki so povsod drugod že zdavnaj izumrla. Slovenski primeri to potrjujejo: Režija, Koroška, Prekmurje, Bela krajina. Tako je Bela krajina, ki ima enako kot vse vzhodni obrobni predel Slovenije obenem s Prekmurjem mnogo skupnega s sosednim hrvaškim kajkavskim ozemljem, ohranila v nekaterih običajih najstarejše oblike, ki so med Hrvati že izumrle. Poleg te stare kulturne plasti je v Belo krajino prišlo z Uskoki mnogo stokavskih elementov ljudskega izročila.

LEPA ANKA IN HRUSKE, JABUKE sta koli, ki se še danes plešeta v Preloki in Adlešcih. Prvo kolo spada v staro kulturno plast, drugo pa je verjetno prineseno po Uskokih.

POBELELO POLE je doslej v Sloveniji edini znan primer baladne pesmi kot pesne pesmi. V tem primeru je to balada o srcu, izganem iz prsi. Ples je po ljudskem izročilu vezan na praznik zimskega kresja, in se je plesal okoli ognja. Arhaičnost se kaže tudi v najpreprostejših plesnih korakih, kot jih najdemo v ostankih baladnih plesov drugod v Evropi.

NA TRUMF je ples, ki sledi prejšnjemu, in zaključuje dopoldansko praznovanje. To je tako imenovano nemo kolo, brez sleherne glasbene spremljave. Ritem in dinamiko mu daje edino topol nog.

VINITSKO OZ. PRELOSKO KOLO je svaštveni ples tiste ga tipa, ki je znan po velikem delu Evrope: izbiranje družice z blazinico ali s svatovskim robcem. Tu doseže ples višek na koncu, ko se kolo razdeli v dvoparne zveze.

DVE PUBLIKACIJI O KRAŠKIH POJAVIH

Geologija tržaškega Krasa in področja, ki jih je treba rešiti

Najbolj značilni kraški pojavi in sedem področij, ki jih je treba zavarovati

Profesorja Mezzana in Poldini sta napisala znano študijo o tržaškem Krasu, iz katere se je razvila dejavnost za njegovo zaščito, saj je poslanec Corrado Belci predložil zakonski osnutek v parlamentu v tem pravcu. Sedaj pa sta dve znanstveni publikaciji orisali druge plati Krasa: prva publikacija prof. Carla D'Ambrosia se nanaša na geologijo, druga publikacija prof. Ferruccioa Mosettija pa govori o sedanjem stanju v zvezi s tem, kar je znano o kraških vodah, ter v zvezi z vplivom, ki ga ima hidrologija Krasa na vprašanje dobave vode Trstu.

Za obe publikaciji je poskrbel naravoslovni muzej, ki ga vodi prof. Mezzana. Študija prof. D'Ambrosia je neposredno povezana z rešitvijo vprašanja ustanovitve kraškega parka, in sicer po kriterijih prvotne pobude. Vprašanje, ki se ga loteva prof. Mosetti, pa je posebne gospodarske važnosti, čeprav se neposredno tiče poznanja Krasa tudi zaradi takih tipičnih plati njegove hidrografije. Tu objavljamo obsejna zaključna agentija «Italia» iz obeh publikacij, kateri so pred kratkim razdelili in ki sta naleteli na zelo ugoden odziv v državi in vseh državah znanstvenih krogih.

Kot smo dejali, obravnava prva publikacija geologijo Krasa in področja, ki jih je treba rešiti. Izvleček iz te publikacije objavljamo danes.

Kakor za rastlinske vrste predstavlja tržaški Kras tudi po svojih geoloških plati zanimiva, znanstveno in po svojem značaju torej edinstvene aspekte, ki jih je treba torej zaščititi. Velik del je treba torej zaščititi prof. D'Ambrosia je v tem, da je opredelil »nedotakljiva« področja po njihovi geološki aspekti, to je hrovih geoloških aspektih, ki se v glavnem skladajo s predlogom za zaščito flore in ki so že vključena v zakonski predlog poslanca Belcija.

Študija prof. D'Ambrosia se opira na oceno, po kateri je začela nastajati kraška planota pred približno 50 milijoni let. Pri tem nakazuje najbolj običajne kraške pojave na tržaškem področju. Ti pojavi so:

1. *Mrtve doline*, ki so stare, opuščenke rečne struge, kot so n.p.r. nabrežinska struga, doberdolski dol, brestoviški dol itd.
2. *Doline*, ki so značilni »lijakji«, nastali z erozijo vode, ki se teka proti globinam Krasa, ali pa, ki so nastale iz drugih slučajnih vzrokov, kot so udrtje obkovi in

streh jam ali hodnikov (tem dolinam pravimo udrtje).

3. *Uvale*, ki pomenijo skupino dolin različnih velikosti, kjer je erozija izločila vmesne stene, ki so doleže do doline.
4. *Mala kraška jezera* v različnih višinah. Ta jezera izvirajo iz zamašitve dolin, uval in slučajnih udrtin tal. Druga jezera, ki so tako imenovana geološko, imajo tipa, predstavlja vodo, ki prvirje iz tal (talna voda). Ta jezera smatrajo za prehodna.
5. *Nekakšne skalne verige*, ki jih preprežajo bolj ali manj goste razpoke, katere so zunanji vremenski vplivi širili in oblikovali v zelo nenavadni obliki, tako da se zde kot naravnost kaotični skalnati izrastki.
6. *Grise*, ki so pravzaprav nekakšni gramozni nasipi, zelo nerodno posejani, in ki izvirajo iz preperevanja omenjenih kraških skal.
7. *Podzemne jame*, ki imajo razne zelo zanimive značilnosti s svojimi »jaski«, hodniki in požarniki itd.

Prof. D'Ambrosi je nato nakazal v svoji publikaciji področja, ki jih je treba zaščititi.

Ta področja so: Glinščica s hriboma Kras in Stena in severni rob pri vasi Jezero. Je to pravi bogat naravoslovni muzej. J. Ljubiške krajine, prava zbirka najbolj izrazitih geoloških in geohidroloških pojavov v državi. Ne gleda na čisto znanstveno plat izoblikovanja tal, na rečne erozije, na razne »lijakje« z različnimi višinami, na vdolbine, ki jih je izgrebla burja, na jame, ter na jezstvo, da je potok Glinščica za Juljsko krajino redek primer vodnega toka, ki razen redkih »zgbu« zaradi odtokanja vode v zemljo, doseže skoraj v celoti apnenčasto področje, ne da bi se spustil v globino.

Drugo področje je obsežno obrobje, ki na razne načine. Pri del gre od devinskega gradu do seslanskega zalivka ter vključuje del gre od »devinskih sprehoda«; drugi del gre od »železnice« postaje v Grizanu ter vključuje hrib Sv. Primoža, medtem ko ne spada vanje vasi Kriz. Na prvem področju pri prihaja najbolj do izraza vežiga skal, ki pada previsno na morje s preperelimi kraškimi kamni, na katere so voda in drugi vremenski pojavi vplivali tako, da je nastala ta tipična morfologija visokih gora. (Rinnen). Za drugo področje je posebno izrazito nasprotje med apnenčastimi zemljišči in zemljišči z opo-

večer z izredno zanimivim prijeteljem.

STRELEC (od 21.1. do 20.12.) Najprej skušajte premagati samega sebe in šele potem tudi svoje nasprotnike. Nikar nam vam ne pride na misel, da bi dejali moralne nauke tistim, ki jih niso potrebni.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pogumno se lotite neke sicer dokaj težke organizacijske naloge. Skušajte pomirjevalno vplivati v nekem sporu med prijatelji.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Končno boste prešli zaslužen priznanje, ki ste ga več časa pričakovali. Manjši nespornak med vami in sosedom zaradi neke slabo posredovane novice.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Vse okolišnice vam bodo v prid. Težko boste zavzeli trdnjavo ljubezni s svojimi neposrednimi napadi.

O beneških Slovencih

(Predavanje prof. dr. Andreja Budala v Slovenskem klubu v Trstu, 29. novembra 1966)

1.

Če si na zemljevidu ogledamo, kako poteka zahodna meja republike Slovenije, nas preseneča dejstvo, da to ni meja jezikovnega slovenskega ozemlja, kakor bi morala biti, in da pušča ta meja obsežne kose jezikovno slovenskega ozemlja drugim, tako tudi vso Beneško Slovenijo, ki bi že po svojem imenu (Slovenija) morala biti vključena v republiko Slovenijo. To pomeni, da je republika Slovenija manjša, kakor bi morala biti, če bi vključevala vse Slovence, kar bi bilo najbolj naravno. To pomeni obenem, da je kakšna druga država prevlekla, prevlekla klub svojemu porazu v zadnji svetovni vojni. Kako nastajajo take krivične razmejitve? In zakaj nastajajo? To sta dve vprašanji, ki sta posebno za manjše narode silno zanimivi in zelo važni.

Prvotno, ko narodi še niso imeli mej, na primer v dobi preseljevanja narodov, so se razna plemena ali celo narodi prosto premikali po našem planetu, iščoč si boljših in stalnejših bivališč, kakor da so vsi potujoči pastirji ali nomadi. Mnogo takih pradednih preseljevanj je zavrtih v mrakove prazgodovine in o njih samo lahko sklepamo po raznih znamenjih in ostankih.

Med najstarejše stalno naseljene narode lahko štejemo na primer Kitajce z njihovo prastaro kulturo. Perzijci so se v neki dobi naveličali svojih stalnih bivališč in zaskominalo jih je po balkanskih deželah, a Grki so jim z orožjem dopovedali, da bo bolje, če se vrnejo, od koder so prišli, in danes ne delajo več takih poskusov. Huni so delali mnogo hušje poskuse, drli so dalje in dalje in ropali, ne da bi se bili mogli kje ustaviti, a so to drago plačali s popolno razpršitvijo in narodno smrtjo. Sorodni Ogri so bili uvidnejši in so se končno prilagodili ravninam pod velikim karpatskim lokom. Tudi Bolgari so se unesli, ter se preudarno utrdili tam, kjer so še danes. Veliki rogovleži so bili Turki z brezkončnimi roparskimi pohodi, a do danes so se docela ukrotili. Veliki narodi, Angleži, Nemci, Francozi, Španci, Italijani se že dolgo zadovoljujejo z davno pridobljenimi domovini. Rusi in manjši slovanski narodi so se prilagodili doseženim ozemljem. Le Polabci in Pomorjanci so podlegli hudemu nemškemu pritisku.

Pa kaj bi segali tako daleč, če smo se namenili razpravljati o naših bližnjih bratih beneških Slovencih? Nekateri jim pravijo tudi furlanski Slovenci, ker živijo v precej temnem stiku s Furlani. Včasih se pojavlja ime videmski Slovenci, kar je bolj politično-upravna označba, ker živijo v videmski pokrajini. V resnici niso to ne Videmčani ne Benečani ne Furlani, temveč navadni Slovenci, kakor vsi ostali njihovi rojaki, želeči živeti svoje samostojno slovensko življenje, s svojimi običaji in svojo domačo govorico, na davno pridobljenih domaćih tleh svojih dedov, na grudi, ki jo njihove roke stoletja in stoletja z ljubezno obdelujejo in si jo tako zmeraj znova še bolj osvajajo.

Najvažnejša značilnost beneških Slovencev je vsekakor ta, da so najzahodnejši Slovani in obenem prav tako najzahodnejši Slovenci. Obširni slovanski svet sega od Kamčatke preko Azije in evropske Rusije, čez Karpaty in Sedmogorje proti jugu na Balkan, proti zahodu v Poljsko in Češkoslovaško, proti jugozahodu pa čez Jugoslavijo v Italijo. Beneški Slovenci so zadnja zahodna postojanka jugoslovanskega sveta med trinaštetim in štirinajstim polnočnim in severno od šestindesetega vzporednika, med gornjo Sočo, Nadizo in Belo, med Čedadom, Kaniinom in Kluzami (Chiusaforte). Slovenski priročnik leksikon v o Beneški Sloveniji, da je to hribovita pokrajina med jugoslovansko-italijansko mejo, Tilenom in Furlansko nižino ob rekah Nadizi in Režiji, da so Slovenci naseljeni v njej od sedmega stoletja, da so bili pod Benetkami od petnajsetega do osemnajsetega stoletja, da so se 1866 z ljudskim glasovanjem izrekli za Italijo, da jih je po približni sodbi najmanj 50.000, da so narodnostno in gospodarsko mogoče zatirati in so njih važnejši kraji: Speter Slovenov, Sv. Lenart, Srednje, Sovodnje, Tarčat, Tipana, Brdo in Ravenna.

Ko nenaklonjeni Italijani odrekajo beneškim Slovincem jezikovne in druge človeške pravice, se radi sklicujejo na to, da govorijo ti Slovenci narečje, pomešano z mnogimi furlanskimi in italijanskimi besedami, da se z njim bolj in bolj oddaljujejo od slovensčine, da knjižne slovensčine sploh ne poznajo in ne razumejo in da se ponekod sami radi nagibljejo k italijanščini. Če bi bilo v takem besedovanju kaj resnice, bi prav ta resnica sama potrjevala, da slovensčini v tej deželi res ni bilo z rožicami postlano, da se je tam na domače prebivalstvo res izvajal nedopusten pritisk in se je v deželi res vršilo brezobzirno raznarodovanje.

In še kako se je vršilo! O tem priča najzgodovornejše uradno italijansko glasilo «Giornale di Udine» od četrta 22. novembra 1866, ki je z uvodnikom «Gli Slavi in Italia» takole pozdravilo prehod beneških Slovencev izpod Avstrije pod Italijo: «Ne bomo uporabljali nobenega nasilja, ampak le jezik in kulturo prevladujoče civilizacije, ki je prav italijanska, za poitalijančenje Slovencev v Italijo. Posebno pa se bomo trudili, da izboljšamo njih gospodarsko in družbeno stanje, da bi jih vzgojili in pritegnili v območje te italijanske civilizacije, ki mora blesteti na meji med tistimi ljudmi, ki so pravzaprav naši gostje. Skratka, potrebno je z vsemi sredstvi preobraziti to naloževljivo prebivalstvo s kmetijstvom s šolskim poukom in knjigami.

To pomeni, da Italijani Slovencev niso marali zapirati, mučiti, obesati in streljati. Za raznarodovanje so hoteli uporabljati (po današnjih pojmihi: zlorabljati) le svoj jezik in svojo kulturo in jim vse to oslajati z gospodarsko blaginjo. Slovenske staroselnicke, živce nad tisoč let na rodni grudi, označujejo kot goste, ki jih oni le milostno trpijo in bi jih smeli tudi odgnati z domačih rodniš tal. Končno pa le odkrito povedo, da bodo raznarodovali »z vsemi sredstvi«. Ali je čez več kot pol stoletja Mussolinijeva vladavina izrazila svoje do počitne enake namene s Slovenci v Italiji drugače kakor ti plamteči rodoljubi? In kako je njih civilizacijska blestela na meji med našimi ljudmi? Namesto bleška so se zadnjih sto let zgrinjali dan za dnem na beneške Slovence mrakovi nazadnjstva in množičnega zatiranja materine besede samo zato, ker je bila slovenska. S prav takimi uničevalnimi nameni so ustanovili v špetu italijanskega učiteljstva, da bi v njem vzgajali slovensko mladino v zagrizene italijanske učitelje, ki naj kot kulturni janičarji trgajo iz nežnih src ljubezov do materinega jezika in oblikujejo klavrne like narodnih odpadnikov.

Po šestindesetih letih takega sramotnega vladanja v nasprotju z naprednimi nauki velikih Italijanov Garibaldi in Mazzinija je sledilo tudi v Beneški Sloveniji trindvajset let najbolj nečloveške fašistične vladavine, ki je prejšnje raznarodovalne težnje silno stopnjevala in odpravljala vse, kar je še ostalo slovenskega v javnosti, v cerkvi ali v družini. Fašizem se je zaklel, da mora Slovence v Italiji do dna prepričati, da oni sploh ne spadajo k slovenskemu plemenu in so na primer obsojni Slovenci le neko izontinsko plemo z latin-skim krvjo v svojih žilah, Kjer je bilo kaj slovenskega odpora zoper take teorije, je vladavina snovala načrte za popolno očiščenje vzhodnih mej, če treba tudi s preselitvijo Slovencev v afriške dežele in z naselitvijo italijanskega življa ob meji preko Postojne do Snežnika. To se je imenovalo tedaj «bonifica del confine orientale» ali »izboljšanje vzhodnih mej».

V skladu s takimi načeli je vladavina utrla vse slovensko šolstvo in uvajala italijansko. Slovenske učitelje in uradnike je premeščala v južno in zahodno Italijo, čim dalje od domačih krajev, da bi jih kar najhitreje raznarodala. Tednja vladavina je storila vse, kar je mogla, da bi dosegla svoj najvišji namen: popoln razvoj slovenstva v Italiji. Trajala je skoraj četrto stoletja, dolgih trindvajset let in izvajala svoje načrte z veliko odločnostjo in z neznatno naglico.

In vendar svojega namena ni dosegla. Če ga ni, pomeni to, da je morala biti v njenih računih veliksanka napaka. Bolj ko ta neuspeh pretresamo in hladno ocenjujemo, življe se nam vsiljuje misel, da tisti vzrok neuspeha v načrtu samem in v načrnu njegovega izvajanja. Prav ta vzhvra, skoraj besna naglica, s katero se je izvajal, je Slovincem v dnu srca prišepetavala, da je taka raznarodovalna nakana nekaj norega in se bo zato nujno morala izjaloviti. Velika laž: «Tu se govori samo italijansko», nemišelnice grožnje in surovo divjanje, v naših ljudeh samo krepilo voljo do obstanka in lastnega življenja, jih utrjevalo in ljubezno do lastnega jezika, zbuvalo v njih nepopustljiv odpor in podzvestno, trmasto vztrajanje pri materini govorici. Prav ta jim je bila najzanesljivejši ščit, k njej so se zatekali kot k svojemu najbolj pristnemu bistvu, kamor tujec ne more vdrti tudi zato ne, ker Slovence enostavno ne razume.

(Nadaljevanje sledi)

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Skušajte okrepiti delovno področje, ki ste ga zadnji čas zanemarili. Sreča bo zelo naklonjena vsem mladim poročencem.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Spopad, do katerega bo danes prišlo med vami in nasprotniki, ne bo lahek. Deloma okrnjeno razumevanje med vami in ljubljeno osebo.

DVOJCA (od 21.5. do 21.6.) Odlično bodo razpoloženi vsi, ki se ukvarjajo za atletiko. Otrsite se razvade, da svoje dobre lastnosti preveč povečujete.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Nekega za vas izredno pomembnega vračanja ne rešite s pomočjo čustev, marveč raje z razumom. Ne prizadevajte se več bolečim osebi, ki ste jo neupravičeno močno razburili.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Pomankanje sreče nadomestite s svojo

HOROSKOP

Goriško-beneški dnevnik

ZA PONEDELJEK SE PREDVIDEVA ZANIMIVA OBČINSKA SEJA PO IMENOVANJU NOVEGA PREDSEDNIKA

Različne ocene občinskih odbornikov o obnovitvi zakona o prosti coni

Občinski odbor še ni prejel originalnega besedila zakonskega osnutka in poročila

Občinski odbor v Gorici se je sestal v ponedeljek zvečer ter razpravljal o ukrepu za obnovo zakona o prosti coni za Gorico in Sovodnje, ki ga je sprejel ministrski svet 2. decembra. Ker odbor še ni prejel besedila zakonskega osnutka in poročila, ki ga pojasnjuje, so se odborniki omejili na obravnavo načelnih vprašanj. Do izraza so prišla različna stališča, ki jih bodo odborniki povedali na prihodnji seji občinskega sveta, sklicani na ponedeljek 12. decembra ob 18. uri. Na dnevnem redu bodo tudi interpelacije in resolucije, ki so jih o zadevi predložili občinski svetovladi.

V nadaljevanju se je o delovanju svojih resorjev poročal odbornik Tomassich, Candussi, Fantini in Lupieri. Razpravljali so o zadevah osebnosti, o izgradnji otroškega vrta pri Madonini, soredili so nekaj prostora za nastanitve v Domu počitka v Lohncu ter plačali stroške za elektriko, vodo in kurjavo zavoda za geometre. Na predlog odbornika Agatija bodo podelili salajskemu zavodu zlato medaljo, kateremu je predsednik republike po delu na predlog ministrstva za javno vzgojo diplomu za šolske za sluge.

Tiskovno sporočilo pokrajinske federacije PSU

V Gorici se je sestal izvršni odbor goriške federacije enotne socialistične stranke, ki je proučil volilne rezultate in stanje, nastalo po volitvah v Ronkah, razmere v občinskem odboru v Trzinu in pa zakonski osnutek za obnovo prostote cone za Gorico in Sovodnje.

Kar zadeva Ronke je izvršni odbor ugodno ocenil rezultate, ker gre za ohranitev števil glasov, ki sta jih socialistična in socialdemokratska stranka imeli pred združitvijo, ko sta se borili med seboj. Izvršni odbor je pobilisti sekijski odbor PSU v Ronkah, da pri ne pogajanja za sestavo občinskega odbora, obenem pa bodo zadevo proučili tudi med obema strankama na pokrajinski ravni.

Kar zadeva zaplet v občinskem odboru v Trzinu, so se obvezali, da

VESTI IZ TRŽIČA

Neznanci so vdrlji v stanovanje in odnesli 2,5 milijona lir

Od tega so včeraj našli hranilno knjižico za 1,6 milijona lir

Včeraj dopoldne je neki domačin, ki je šel po U. Rossini v Trzinu pobral na tleh bančno knjižico z vlogo 1.600.000 lir. Takoj jo je odnesel na tamkajšnji komisariat. Polica je ugotovila, da gre za knjižico, ki je bila dne 4. t. m. ukradena v vili v U. Fonziara 5 v stanovanju Giuseppea Lensija. Neznani tat ali tatovi, so odnesli ob tisti priliki tudi 700.000 lir v gotovini ter nekaj zlatnine, med katero zlat prstan in zlato zapestnico. Pri prvi preiskavi so ugotovili, da so tatovi vdrlji v stanovanje skozi kuhinjo, ki je na dvoriščni strani hiše. Po stanovanju so vse premetali in prevrgli, ker so bili očividno zelo nerazumni pri svojem iskanju.

Lastnik stanovanja, Lensi, je prijavil tatvino policiji, ki sedaj vodi preiskavo, katera ji bo morda malo olajšana, potem ko so našli omenjeno knjižico.

W. SOMERSET MAUGHAM

ČUDOVITA ŽENSKA

«Prekletstvo» Nenadoma jo je obšla želja, da ne bi nikogar videla in da nje ne bi nihče videl. Želela si je biti vsaj eno uro neznana. «Recite vrtarju, naj mi odpre glavna vrata in odpelja se bom s taksijem. Brž ko bom odšla, povejte to ljudem, ki me čakajo; naj zvedo, da ni več potrebno čakati.» «Sam bog ve, kaj vam je danes udarilo v glavo.» «Stara krava!» Julija je objela njen obraz z obema rokama in jo poljubila na obe lici; potem se je izhitopila iz garderobe ter odšla preko odra in skozi železna vrata. Julijina obleka je bila zelo dobro izbrana, zakaj, ko je prišla k Berkeleyju, ki ga je še posebno cenila, je glavni natakark sploh ni mogel spoznati. «Imate koticke, kamor me lahko porinete?» je vprašala malce nezaupno. Nele njen glas in ponovni pogled sta natakarku povedala, s kom ima opraviti. «Prihujljena miza vas že čaka, gospodična Lambert. Javljenjo je bilo, da boste sami?» Julija je pritrdila in odpeljal jo je do mize v kotu dvorane. «Šlišal sem, da ste nočjo doživeli velik uspeh, gospodična Lambert. Kako dobre novice hitro potujejo! Kaj naj vam prinesem?» Glavni natakark je bil naravnost presenečen, ker je Julija hotela večerjati sama, toda njegova dolžnost je bila, da kaže svojim gostom samo zadovoljen obraz.

V kratkem prva seja sveta turistične ustanove

Po večmesečnem mrtvilu se je nabrala na dnevnem redu dolga vrsta problemov

Po dolgem zavlačevanju je končno prejšnji teden predsednik delovnega odbora dr. Berzanti podpisal odlok o imenovanju novega predsednika EPT za Goriško v osebi goriškega trgovca Maria Del Bena. Med strankami levega centra je bil še pred meseci dosežen sporazum v tem smislu, da je nova predsednika predlagala združena socialistična stranka. Vendar pa je po pravilniku potrebno, da imenuje predsednika te ustanove predsednik delovnega odbora s posebnim odlokom. Novi predsednik, ki je star 44 let, vodi goriško podružnico podjetja SMUT na Trzinu ter je bil že dolgo let član PSDI in tudi član njenega pokrajinskega izvršnega odbora.

Kot smo zvedeli na seji EPT bo morala že prihodnji teden sklicati.

ŠE NOBENEKA SLEDU ZA NJMI

Drzen vlom neznancev v gostilno «Al fogolar»

Iz spalnice zgornjega nadstropja so odnesli 680.000 lir v gotovini in zlato oro

Goriški karabinjerji z glavne postaje v U. Sauro se trčijo, da bi prišli na sled držnim vlomcem, ki so prejšnji večer med 19.30 in 20. uro vdrlji v zgornje prostore znane gostilne «Al fogolar», ter odnesli iz stanovanja gospodarja Alda Barbettija 680.000 lir, ki so jih našli skrite pod neko žimnico. Poleg tega so odnesli tudi zlato zapestno oro, last gospodarije žene Grazieli, ki je bila vredna 120 tisoč lir.

Ker je bilo v nedeljo zvečer poln občasno, ko je bila gostilna polna gostov, med njimi je bil tudi socialistični poslanec Loris Fortuna iz Vidma ter karabinjerji major iz Gorice. Očitno so vlomci to dobro vedeli in izbrali prav ta trenutno za vlom. Kot so pomenje pri prvi preiskavi ugotovili karabinjerji, je v vlomcih, ali vlomcih, splezal najprej na precej visok zid, ki je oddaljen skoraj tri metre od okna v prvem nadstropju. Od tam je položil 15 cm široko desko z zidu na podstavek pred oknom in po akrobatsko splezal po njej do okna, pri katerem je bila navojnica napol odvit. Odprl je okno in brskal po sobi, dokler ni našel denarja in zlata oro. Med tem so trije psi na dvoriščni strani stavbe besno lajali, vendar ni nikomur prišlo na misel, da bi pogledal v zgornje prostore poslopja. Tako je tat nemoteno opravil svoje delo ter po isti poti odšel s plenom.

Kot rečeno, sklepajo po načinu vroma, da so vlomci in njegovi morebitni pomagači dobri poznavalci lokala. Zato so tudi preiskavo usmerili v tej smeri, vendar do včeraj še brez kakšnega vidnega uspeha.

Snežne razmere na goriških smučiščih

Po podatkih goriške turistične zveze v Novi Gorici je bilo včeraj jutraj sneha po raznih goriških smučiščih naslednje:

Lokve 25 cm prašica in — 3 stopinje; Crni vrh nad Idrijo 30 cm prašica in — 3 stopinje; v obeh krajih so vlečnice za smučarje v pogonu. Na Livku imajo 2 cm snega in — 2 stopinje in tu vlečnica ne deluje. V Logu pod Mangartom je 10 cm snega in — 2 stopinje.

Nesreča moža z Vrha in moža s Peči

Včeraj jutraj nekaj pred 9. uro so sprejeli za 40 dni na zdravljenje v goriško civilno bolnišnico 64-letnega Andreja Vižintina z Vrha št. 30. Zdravniki so mu ugotovili zlom leve stegenice. Mož je povedal da se je ponesrečil že prejšnji večer o vrhu 18. ure na svojem domu na Vrhu. Ko je hotel po stopnicah v hlev, mu je spodrsnil in padel je z vso težo po stopnicah navzdol. Sprva je menil, da ni nič hudega; ker pa so postale bolečine čez noč vedno hujše, so ga zjutraj s avtom odpeljali v Gorico v bolnišnico. Sinoti ob 17.15 so nudili prvo

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj v Gorici najvišja 8 stopinj ob 11.30 uri in najnižja 3,6 stopinje nad ničlo ob 24. uri. Povprečna vlaga 61 od sto.

Darovi in prispevki

Za krvno banko v Gorici so darovali: sanitarni direktor, ravnatelj lekarn in primarij civilne bolnišnice v počastitev spomina dr. Grusovina 60 tisoč lir; Osebe ONMI v spomin na dr. Grusovina 8.000 lir; družina Zanello Bruno v spomin na Corrado Thomana 2.000 lir; dr. Fornasin v spomin na Braulina Pietra 8.000 lir.

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, U. Carducci št. 38, tel. 22-68.

SMUČARSKI ODESK SPDT

organizira v nedeljo, 11. t. m. smučarski izlet z avtobusom v Crni vrh. Vpisovanje še danes v Tržaški knjigarni.

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, U. Carducci št. 38, tel. 22-68.

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, U. Carducci št. 38, tel. 22-68.

ŠPORTŠPORTŠPORT

ODBOJKA JUTRI V TELOVADNICI V UL. ZANDONAI PRI SV. SOBOTI

Derby B lige Libertas-Bor

Jutri bo v telovadnici Zandonai pri Sv. Soboti težko pričakovani derby druge odbojarske lige med Borom in Libertasom. Po enoletnem premoru, med katerim je Libertas nastopal z uspehom v C ligi, bodo spet igralci v plavih dresih na eni strani in belo-rdeči na drugi pomerili svoje moči za dosego dveh dragocenih točk.

Bor potrebuje po treh zaporednih porazih zmago, da se morala igralcev nekoliko dvigne in spet zaigra kot v prvih dveh krogih, ko so brez velikih težav in z odlično igro odpravili najprej Sibki Codognato, nato pa Robur. Prav proti tej ekipi je v nedeljo nastopila tržaška Libertas in proti vsakemu pričakovanju zmagala s 3:2. To dejstvo se bolj otežuje nalogo slovenskih odbojkarjev, ki se bodo morali boriti proti nasprotniku, ki je poln elana in z moralno na višku.

V prejšnjih prvenstvenih srečanjih je Borova šesterka vedno slavila zmago, le v zadnjem prijateljskem dvoboju v Bazovici pa je uspelo Libertasu zmagati s 3:2.

Po zadnjih dogodkih bo torej jutrišnja tekma za plave težka. Libertas se je namreč v zadnjem času nekoliko ojačil in borovci bodo morali napeti vse sile, da bodo lahko zmagali.

Tekma Libertas - Bor bo v telovadnici Zandonai z začetkom ob 10.30.

NEZASLUZEN PORAZ MLADIH BREZANOV

Libertas 3 Breg 1

BREG — Ota: Maar, Hrvatič; Komar, Metlika, Opara; Samec, Mikuš, Rodella, Petaros, Čuk.

LIBERTAS — Premate; Fabian, Ossich; Lupetin, Macor, Severi; Andreassich, Cividin, Lanza, Pilat, Pistan.

KOTJE 7:6 za Breg.

Na zelo razmnoženem igrišču, ki je bilo skoraj neuporabno, so mladi Brežani v nedeljo po daljšem času okusili grenkobo poraza. Premagala jih je zelo močna Libertas, ki je ušla svoj položaj na lestvici s precejšnjim repertoarjem tehnične igre in z lepimi kombinacijami v napadu in s solidno obrambo. Vendar pa so jim bili Brežani enakovredni nasprotniki ves prvi polčas, ko so celo prevladovali in so dokončno klonili le 10' pred koncem tekme, ko so prejeli dva gola, ker so nekoliko popustili in niso več toliko pazili na nasprotnika. Tekma je bila zlasti v prvem polčasu zelo lepa in ekipi sta predvajali hiter in moderen nogomet. Skoda le, da je blato oviralo bolj tehnično igro.

Libertas je takoj v začetku predila obrambo Brega in kljub naporu Metlike, Komarja in Opare dosegla prvi gol v 5' z Lanzo. Brežani so besno odgovorili ter pričeli stiskati goste v obrambo. V 10' je Čuk z lepo akcijo izabil Premateja iz vrat ter nato zgrešil cilj. Tekma premate pa je v krasnem plovnem skoku v 20' odbil silovit strel Čuka v kot. Breg je izenačil v 23' z golom Petarosa iz enajstmetrovke, ki jo je sodnik upravičeno dosodil zaradi prekrška nad Samcem. Libertas je takoj odgovorila in Lupetin je v 24' zadel prečko.

V drugem polčasu so Brežani ponovno pritiskali in Premate je v 17' zelo lepo ubranil silovit strel Samca. Gostje so postajali vedno bolj nevarni in Lanza je povedel svoje barve v 32' ponovno v vodstvo. V 34' je Opara za las z glavo zgrešil cilj, 1' pred koncem pa je Lanza postavil končni rezultat, ki pa je odražal stanje na igrišču.

Tekma naravnostnikov Breg-Fortitudo je sodnik prekinil v 12' drugega polčasa zaradi neuporabnega igrišča, ko je bilo stanje 2:0 v korist Fortitudo.

K. V.

NAMIZNI TENIS V prijateljskem dvoboju

Pri dekletih Breg pri fantih Cankar

V nedeljo sta v prosvetnem domu v Dolini stopli za zeleno mizo ženski in moški postavi Brega in prosvetnega društva Ivan Cankar ob Sv. Jakoba. To srečanje je nekako sledilo prvim korakom kraških namiznoteniških igralcev, ki so v prostorih Sokola odigrali pred približno tedom dni dobro uspeh turnir. Vprašujemo pa se kje so ostala društva, ki so nastopila na 8. slovenskih sportnih igrah? Vpisanih je bilo namreč nad 80 tekmovalcev in je prav, da ti nadaljujejo z aktivnim tekmovalstvom.

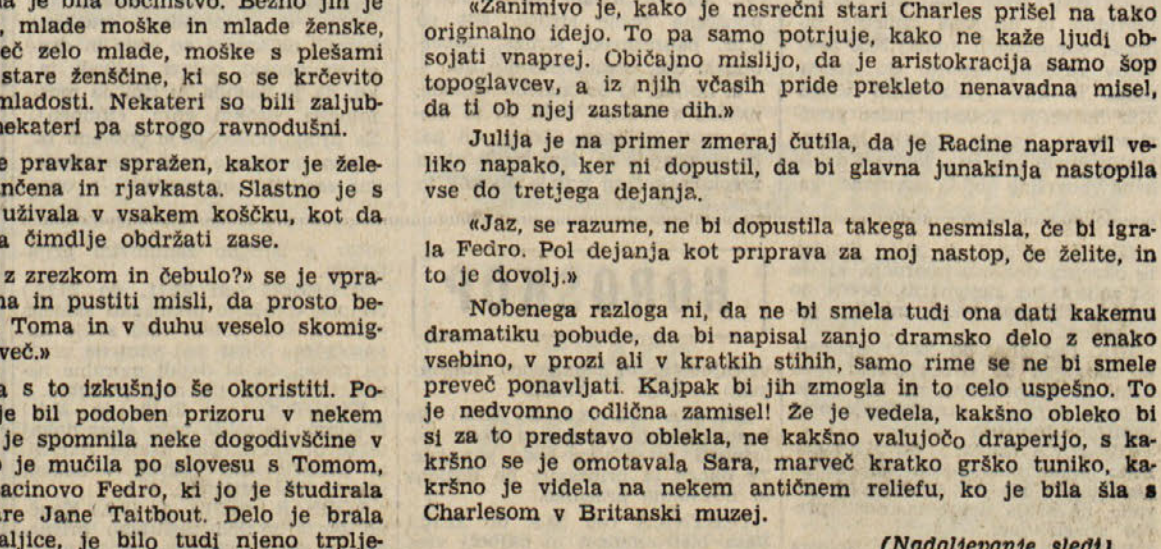
Srečanja v Dolini niso bila na visoki tehnični ravni, a so zadovoljila predvsem zaradi borbenosti. Veselo je presenetila predvsem igra deklet, ki so sicer pimplala, a tudi večkrat pokazala dobro napadno tehniko. Pri Brežankah sta se Glavinova in Sedmakova dobro držali, medtem ko je nekoliko popustila Racmanova. Ta je izgubila srečanje s Škerlavajevko, ki je edina poskušala rezati žoge in je prav s tem orozjem onemogočila svojo nasprotnico. Bregeljevi pa se pozna nekakšen učenost ob mizi in večkrat zapravila nastale priliko. Dobro pa je zaigrala proti Glavinovi in ji kljubovala do konca.

Med fanti je za razred izstopal, predvsem po zaslugi odličnih servisov, Nevo Hrvatič. Onemogočil je vse svoje nasprotnike in pridobil Bregu obe točki. Ostala dva, Zerial in Petaros, pa sta pokazala le veliko dobre volje in borbenosti. Ekipa Cankarja pa je zaigrala bolj homogeno. Vsi trije so namreč dobri pimplarji in obrambni igralci in to se je poznalo proti nervoznim nasprotnikom, ki so toliko večkrat nemogoče žoge. Mladi Mezger je v vrstah Cankarja največja nada za ta sport. Umiriti pa bo moral svojo igro in predvsem izpliti teh-

I. v.

TENIS

KALKUTA, 6. — Indijec Ramathan Krishnan je v zadnjem singlu konskega finala za Davisov pokal premagal brazilskega tekmeča Thomasa Kocha 3:6, 6:4, 10:12, 7:5, 6:5 in s tem pripomogel Indiji, da se za zmago s 3:2 uvrstila v »challenger round« z Avstralijo.

Igralke in igralci Brega in Cankarja pred začetkom nedeljskega prijateljskega dvoboja v namiznem tenisu